

[Waldemar Laursen.]

delse af satellitter i teletjenesten nu har høstet erfaringer og har fået godtgjort, at teknikken er i orden, skulle der jo være sikkerhed for, at opsendelsen af en satellit, der for at kunne anvendes kontinentalt må kunne placeres i synkron bane med jorden, til anvendelse i teletjenesten er en mulighed.

Alligevel må man vel betragte foretagendet som et eksperiment, et operationelt forsøg, der først senere, om det viser sig effektivt og økonomisk forsvarligt — hvad foreløbige beregninger synes at godtgøre — suppleres med nye opsendelser, hvor også andre typer af satellitter, måske mere teknisk fuldkomne, kan komme til anvendelse.

Projektet, forstår jeg, omfatter 3 faser: planlægning, konstruktion, opsendelse af satellitten og dermed oprettelse af satellit-afsnittet. Man kunne tænke sig en fjerde fase: nedtagning af satellitten — men den er vel af gode grunde udeladt. Noget værdifuldt ved den i projektet opstillede overenskomst er, at alle lande, der ønsker det, har mulighed for at tilslutte sig aftalen og dermed få del i udnyttelsen af det tænkte, efterhånden hele jorden omfattende satellitkommunikationssystem.

I fortegnelsen over medunderskriverne ser jeg, at intet af østbloklandene og intet af østens lande bortset fra Japan er med, og det synes jeg må beklages, da oprettelsen af systemet er en indbydelse til fredeligt samvirke omfattende hele jorden. Forhåbentlig er det et forhold, der senere ændrer sig. At Danmark bør være med i projektet, finder jeg ganske naturligt, og beløbet, 5,6 mill. kr., som er Danmarks bidrag, skulle heller ikke virke afskrækkende. Det må vel nærmest siges at være beskedent, når man ser, at de samlede udgifter til etablering af systemet beløber sig til 200 mill. dollars. Til gengæld er beløbet af en sådan størrelse i procent, at Danmark nødvendigvis må gå sammen med de andre nordiske lande for derved at komme op på en kvota, der på skift kan sikre dem en repræsentation i den komité, der skal formidle samarbejdet landene imellem og være ansvarlig for de forskellige faser i opbygningen af systemet.

Kvotabestemmelsen får mig dog til at tænke på, hvordan forholdet vil udvikle sig, om flere lande tilslutter sig projektet

og som sådanne har krav på en kvota af en vis størrelse. Jeg håber ikke, at de skandinaviske landes kvota berøres deraf og dermed trykkes ned under de 1,5 pct., der er minimumskravet for repræsentation i komiteen, som jo bl. a. også skal tilrettelægge fremtidige projekter, godkende jordstationernes placering og eventuelle ændringer i overenskomsterne. Man kan vel i så tilfælde regne med, at eventuelle nye kvotaer registreres på anden måde, så at sådanne uheldige konsekvenser er udelukket for de lande, der på et tidligere tidspunkt har tilsagt deres medvirken til projektets gennemførelse.

Som det fremgår af bemærkningerne til forslaget, er det de hidtil anvendte administrative teleganer i deltagerlandene, der skal formidle den interkontinentale trafik ad satellitvejen, d. v. s. herhjemme post- og telegrafvæsenet; men det er dog komiteen, der bestemmer, hvor jordstationerne til afvikling af trafikken skal placeres. Der findes mig bekendt i Europa i dag 4 jordstationer med satellitmodtageranlæg, deraf det ene i Sverige. Sidstnævnte er netop konstrueret med teknisk udstyr beregnet på satellitbetjening og med henblik på samarbejde mellem dansk og svensk teletjeneste. Jeg vil anse det for muligt, at netop denne jordstation kan finde anvendelse inden for systemet.

Hvad angår den tekniske opbygning af projektet, konstruktion og udstyr til satellitten, mener jeg, at Danmark også her må kunne komme i betragtning. Dansk industri er som bekendt på det elektro- og teletekniske område fuldt på højde med andre lande, og vort land vil ganske sikkert være i stand til at fremstille og levere noget af det udstyr, som skal indbygges i satellitten.

Med disse bemærkninger skal jeg på mit partis vegne anbefale det af den højtærede minister stillede forslag til folketingsbeslutning.

Per Møller: Der er selvsagt et naturligt område at skabe og udbygge et internationalt samarbejde på. Den opgave, der her melder sig, ville i hvert fald ikke ellers give de mindre stater nogen plads i opbygningen af hele dette nye system. Rent principielt finder jeg derfor, at det er en naturlig og glædelig ting, at Danmark er med i dette